

Gør klar til næste omgang

Økonomi: I politik har man et standpunkt, til man tager et nyt - og en aftale er kun en aftale så længe, et flertal ikke har ændret den. Det gælder også rammerne for SKATs økonomi, hvor der nu er en ny runde på vej. Sporene fra de tidligere erfaringer med budgetaftaler skræmmer. Medarbejderne i SKAT kan frygte det værste - men kun håbe det bedste.

Ny usikkerhed omkring SKATs fremtidige økonomi, forøget risiko for afskedigelser og måske et farvel til tryghedsaftalens princip med at flytte opgaver fremfor medarbejdere.

Tager man de mere pessimistiske briller på, når man læser det forlig om finansloven for 2009, som et flertal af partierne i Folketinget - Venstre, Konservative, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance - indgik den 10. november 2008, så kan det være scenariet for SKAT i de kommende år.

På overfladen så finanslovsforliget ellers ganske tilforladeligt - ja nærmest godt - ud for SKAT. Partierne bag aftalen var nemlig enige om at tilføre SKAT 358,8 mio. kr. i 2009. En pæn slat penge, der nok kunne hjælpe på hullerne i SKATs trængte budget - og samtidig åbne op for, at der kunne komme nye medarbejdere til SKAT.

Der var bare lige den lille hage ved det, at de 358,8 mio. kr. er penge, som SKAT allerede var sikret i den fireårige aftale, der blev indgået i 2006 omkring SKATs økonomiske rammer i perioden 2007-2010. Her sikrede et aktstykke til finansloven nemlig, at der ville være løn til medarbejderne i SKAT - også selvom den naturlige afgang ikke blev så stor som forudsat ved aftalen.

De mange millioner skal faktisk blot dække, at den gennemsnitlige løn til medarbejderne i SKAT har vist sig at være større, end det tal, der blev regnet ud fra i forbindelse med etableringen af SKAT i 2005.

Med finanslovsaftalen for 2009 ville der med andre ord bare ske en regulering af det beløb, der var sat af til lønninger i SKAT, så det kom til at stemme med de faktiske forhold - og skatteministeren ville slippe for at skulle gå til Finansudvalget og bede om en tillægsbevilling til at dække differencen.

Den uklare løsning

Men "opretningen" af lønbevillingen var ikke det eneste, finanslovsaftalen indeholdt vedrørende SKAT.

"Partierne er endvidere enige om at løse op for de personalemæssige og organisatoriske bindinger, som SKAT er underlagt", stod der i aftalen. Uden at uddybe, hvad det egentlig betød.

Meget klogere blev man ikke af den information, som Direktions- og Kommunikationskontoret sent på aftenen den 10. november lagde på SKATs Intranet.

Her var sætningen fra forligsteksten blot til-

for løbende at få tilført nye medarbejdere.

Da formændene for personaleorganisationerne i SKAT forud for offentliggørelsen af finanslovsforliget havde været en tur ved skatteministeren for at få en overordnet orientering om forligets konsekvenser for SKAT, var det da også ministerens budskab, at SKAT har behov for at rekruttere spidskompetencer. Et behov det ikke er muligt at dække under den nuværende aftale om SKATs økonomi.

Lad os lige sætte tiden i stå et øjeblik og dreje uret tilbage til foråret 2007, hvor der blev gennemført en rekrutteringsrunde i SKAT. Op mod 400 nye medarbejdere var der pludselig blevet plads til - selvom SKAT i løbet af fireårsperioden skulle reducere årsværkforbruget med 25% - og det skulle også først og fremmest være spidskompetencer. Ikke noget med at bruge blot en lille del af rammen til at sikre en fremtidig rekruttering, der kunne erstatte de tidligere grunduddannelser - nej, det skulle være spidskompetencer. Med det resultat, at langt hovedparten af de nyrekrutterede, der kom til SKAT efter en højprofileret "kontaktannoncekampagne" var akademikere. Ganske nyttige og kompetente mennesker. Problemet var blot, at nogle hurtigt forlod SKAT igen, fordi der alligevel ikke helt var et match mellem deres kompetencer og det job, SKAT kunne tilbyde.

Fotomontage: Fag press/Mikael Hjelte

føjet sætningen: "Dermed kommer SKAT budget- og bevillingsmæssigt i samme situation som andre styrelser."

I informationen citeres told- og skattedirektør Ole Kjær dog også for at: "Vi ved ikke præcist, hvad det vil indebære at løse op for de personalemæssige og organisatoriske bindinger. Det langsigtede perspektiv kan vi først udtale os om, når vi kender resultatet af de politiske forhandlinger til foråret."

Af informationen fremgik det nemlig også, at der "i løbet af foråret 2009 gennemføres en række analyser af SKATs situation. Analyserne vil danne grundlag for, at der i forbindelse med finansloven for 2010 indgås en fireårig budgetperiode".

Spidskompetencer

At skatteminister Kristian Jensen gerne ville have mere frie rammer for SKATs økonomi var egentlig ikke nogen nyhed. Det ønske udtrykte han allerede i august 2008, da Dansk Told & Skatteforbunds lokalafdeling i Svendborg afholdt et medlemsmøde, hvor ministeren var gæst. Hvad han helt konkret gerne ville, lod ministeren henstå lidt i de politiske tåger - men han pegede dog på, at SKAT mangler mulighed

“
Vi ved ikke præcist, hvad det vil indebære at løse op for de personalemæssige og organisatoriske bindinger. Det langsigtede perspektiv kan vi først udtale os om, når vi kender resultatet af de politiske forhandlinger til foråret.

Ole Kjær

Spørgsmål om tryghed

Men tilbage til, hvilke konsekvenser finanslovsaftalen vil få for SKAT.

Det stod ikke klokkeklart efter indgåelsen af det politiske forlig - og den udmelding, der efterfølgende kom fra SKATs direktion.

Mere klart blev det heller ikke rigtigt, da der torsdag den 13. november var et møde i SKATs Hovedsamarbejdsudvalg, hvor finanslovsforliget naturligvis blev det centrale punkt for debatten. Eller for den sags skyld da SKATs direktion senere samme dag havde et møde med hovedbestyrelserne for personaleorganisationerne i SKAT.

Et meget uklart - men for personaleorganisationerne helt centralt - punkt var i hvilket omfang tryghedsaftalen i SKAT ville fortsætte.

I første omgang var det direktionens bud, at tryghedsaftalen var to ting. Dels den tryghedsaftale, som SKATs direktion indgik med personaleorganisationerne i december 2006, som bl.a. indebærer, at SKAT flytter opgaver fremfor medarbejdere. Den ville fortsat være gældende i 2009. Mere tvivlsomt var det med den politiske del af tryghedsaftalen - den garanti for, at der på finansloven altid ville være

Foto: fagpress/Mikael Hjuler

løn til de medarbejdere, der er i SKAT, så der ikke ville blive tale om afskedigelser.

Senere samme dag udsendte SKATs direktion dog en information fra mødet i Hovedsamarbejdsudvalget, hvor det fremgik, at den tekstanmærkning på finansloven, som sikrer løn til alle, også ville være med på finansloven for 2009 - så det først ville være fra 2010, at SKAT har de samme budgetmæssige vilkår som andre statslige institutioner.

Ét politisk svar

Det var med andre ord noget uklart, hvad formuleringen på finansloven om at løse op for de personalemæssige og organisatoriske bindinger, som SKAT er underlagt, egentlig betyder.

For at prøve på at komme lidt dybere ned i tingene, mailede Dansk Told & Skat derfor til de finanspolitiske ordførere for forligspartierne - Venstre, Konservative, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance - for at bede dem om et fortolkningsbidrag til forligsteksten. I hvert fald et par stykker af dem - Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti og Anders Samuelsen fra Liberal Alliance - havde dog siddet med ved forhandlingsbordet, og såvel Peter Christensen fra Venstre som Mike Legarth fra De Konservative måtte dog også have en mening om indholdet af det forlig, der var indgået.

Vi fik ét svar. Fra Venstres finanspolitiske ordfører Peter Christensen:

"Baggrunden for det nye initiativ i FL09 er, at vi ønsker at give SKAT de helt almindelig ledelsesmæssige redskaber til at sikre en større sammenhæng mellem opgaveløsning, ressourcer og kompetencer. Kort og godt betyder det, at SKAT fremover har samme vilkår og muligheder som andre statslige institutioner - hverken mere eller mindre. Det vil sikre, at SKAT kan honorere de fremadrettede krav."

Håb og frygt

Her står vi så i dag. Ikke nødvendigvis specielt klogere - men der tegner sig alligevel konturerne af et billede:

I løbet af foråret 2009 vil først embedsmændene i Finansministeriet og Skatteministeriet sætte sig sammen og se nærmere på, hvor mange ressourcer SKAT skal have i de kommende år. Hvis forhandlingerne følger den forudsigelige vej, så vil Finansministeriets embedsmænd kræve besparelser - måske endda afskedigelser. Måske - som tidligere - underbygget af såkaldte "budgetanalyser", som kritiske øjne dog mere ser som legitimeringen af det mål, man i forvejen har bestemt sig for at nå.

Hvad indgangsviklen vil være for topembedsmændene fra Skatteministeriet, kan vi naturligvis også kun gætte på - men det ville være nærliggende at antage, at de vil argumentere for, at SKAT allerede i dag har reduceret medarbejderstaben så meget, at det vanskeligt at nå opgaverne - og der derfor ikke skal ske yderligere reduktioner. Eller endnu bedre: En seriøs og faglig funderet vurdering af, om SKAT bør skal have tilført flere ressourcer for at kunne løse de opgaver, der er. Det ville i og for sig også falde glimrende i tråd med det nødråb om pressede ressourcer i SKAT, som told- og skattedirektøren stod frem med i pressen. Før indgåelsen af finanslovsforliget for 2009. Og før han ved en kammeratlig snak hos skatteministeren igen blev overbevist om, at SKAT så sandelig havde tilstrækkelige ressourcer til at løse opgaverne.

Når embedsmændene så har forhandlet frem og tilbage tilstrækkeligt længe, vil politikerne blive inddraget i aftalen om de økonomiske rammer for SKAT. Og så bliver det for alvor spændende - men også uforudsigeligt.

Man kan kort sagt håbe det bedste - men bestemt også frygte det værste.

Et synes dog allerede at ligge fast. At SKAT fremover skal have økonomiske vilkår og muligheder som andre statslige institutioner.

Det kan betyde muligheder - i form af nyrekruttering, hvis der er luft til det. Men bestemt også trusler i form af afskedigelser. Eller endnu mere broget: Afskedigelser, som så betyder, at der kan ske nyrekruttering af de såkaldte spidskompetencer.

Om det også betyder organisatoriske ændringer er mere tvivlsomt. Måske forflytninger - hvis man ellers tør det i kølvandet på bemandingen af Betalingscentret og kundecentrene. Men det store spørgsmål er, om der er politisk mod til at stikke hånden ned i den lokalpolitiske hvesperede det vil være, hvis der bliver sat egentlige lukninger af skattecetre på programmet.

Bristede forudsætninger

Da SKAT blev dannet i 2005 - og der efterfølgende i 2006 blev indgået en fireårig aftale om de økonomiske rammer - var forudsætningen, at der skulle spares 25% af personalet. Noget som følge af rationaliseringer, der var direkte afledt af sammenlægningen. Noget som følge af nye it-systemer. Noget som følge af forenklet lovgivning.

Erkendt: Noget blev lettere af, at SKAT nu kun var én myndighed. Det kunne give anledning til rationaliseringer.

“
Kort og godt betyder det, at SKAT fremover har **samme vilkår og muligheder som andre statslige institutioner** - hverken mere eller mindre. Det vil sikre, at SKAT kan honorere de fremadrettede krav.”

Peter Christensen (V)

Men hvad med de nye it-systemer: Foreløbigt er de udskudt, fordi en af de centrale leverandører, der eller var indgået aftaler med, er blevet vræget.

Og hvad med forenklet lovgivning: Indtil videre er det ikke blevet til så meget på skattemrådet i de seneste år. Men til gengæld har vi fået e-indkomst. Sandsynligvis en lettelse for SKAT på sigt - men bestemt ikke på den korte bane.

For at få det umulige regnestykke til at gå op - og få de alt for løse ender til at nå sammen - blev der i forbindelse med den økonomiske fireårtaftale i 2006 også besluttet, at SKAT skulle indføre en helt ny indsatsstrategi - og en ny måde at måle produktionen på.

Hvad andre mener om indsatsstrategien blev bekendt i december 2008, da Rigsrevisionen offentliggjorde en beretning om indsatsstrategien - som efterfølgende også fik nogle ord med på vejen af de politisk valgte statsrevisorer (som i parentes bemærket tæller to tidligere skatteministre).

Beretningen er bestemt ikke ensidig kritisk

- endsige positiv. De peger på flere positive ting - men bl.a. også på, at balancen mellem forebyggelse og kontrol kunne give anledning til en overvejelse.

For ingen tvivl om, at der er mange fornuftige elementer i indsatsstrategien - og kontrol af modspillerne er et af dem. Problemet er blot - når man hører rundt omkring i medlemskredsen - at der er alt for få ressourcer til at lave kontrol. SKAT er skåret ned, og derfor bliver det mest til den forebyggende indsats omkring information og vejledning. Det er altid kontrol og inddrivelse, der lider under for få ressourcer.

Det er nogle af de ting, Finansministeriet og politikerne kunne tage med ind i deres overvejelser, når der laves aftale om nye rammer for SKATs økonomi. Og hvis de bare ville bruge en brøkdel af de midler, der bruges på bankpakker, til at genoprette SKATs økonomi, så kunne det give et sikkert og samfundsøkonomisk forsvarligt afkast på bundlinien - i en tid, hvor pengene måske ikke "bare" vil vælte ind ad fordøren.

Statsrevisorerne om indsatsstrategien

Indsats: Statsrevisorerne kommenterede i december 2008 Beretningen fra Rigsrevisionen om SKATs indsatsstrategi.

Beretning om SKATs indsatsstrategi

SKAT indførte i 2007 nye mål og ny strategi for den indsats, der retter sig mod manglende skattebetaling.

SKATs overordnede mål er således, at skattegabet (forskellen på forventede og faktiske skatteindtægter) højst må udgøre 3,1 % af bruttonationalproduktet. Skattegabet blev i 2007 skønnet til at udgøre 52,6 mia. kr. Endvidere vil SKAT gennem holdningsbearbejdning og bedre service øge borgeres og virksomheders evne og vilje til at betale skat.

SKATs strategi er at øge statens skatteindtægter ved i højere grad at forebygge fejl frem for at kontrollere og rette fejl i skatteoplysningerne. Strategien bygger på internationale anbefalinger om god praksis og skal også ses som svar på politiske krav om effektivisering af SKAT efter fusionen af den statslige og kommunale skatteforvaltning i 2005. Samtidig målretter SKAT indsatsen efter en gruppering af virksomhederne i med- og modspillere.

Statsrevisorerne vurderer, at der er tale om et væsentligt strategiskift fra kontrol til forebyggelse, som har stor betydning for SKAT som virksomhed og for statens skatteopkrævning. Stats-

revisorerne finder, at det endnu er for tidligt at vurdere effekten af strategiskiftet. Statsrevisorerne kan dog pege på en række risici og områder, hvor SKAT bør justere sin indsats:

- SKATs målstyring bør omfatte alle typer af skatteydere, skatter og afgifter
- SKATs indsatsstrategi bør tydeliggøre, om der skal benyttes forebyggelse eller kontrol over for forskellige skatteydere og forskellige typer af skatter og afgifter
- Det system, som SKAT anvender til den årlige gruppering af virksomhederne i med- og modspillere, bør ændres. Det bør ikke være muligt, at nogle virksomheder, der burde være grupperet som modspillere, automatisk bliver grupperet som medspillere
- SKAT bør overveje balancen mellem forebyggelse og kontrol rettet mod manglende skattebetaling.

Statsrevisorerne konstaterer endelig, at SKATs beregning af skattegabet kan udvikles yderligere.

Statsrevisorerne, den 10. december 2008

Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Svend Erik Hovmand
Mogens Lykketoft
Manu Sareen